

„Új kultúrpolitika következik”

Halász János a debreceni zeneéletről, s az előadó-művészeti törvényről

A debreceni alpolgármester, az Országgyűlés Kulturális és Sajtó Bizottságának az alelnöke, Halász János nagy figyelmet fordít a cívisváros művészeti életére, s a Filharmonikus Zenekar és a Kodály Kórus eseményeire.

A politikus sajnálja, hogy Herboldy Domonkos távozik a városból, de bízik benne, hogy sikerül megfelelő utódot találniuk a posztjára. Már csak azért is, mert Halász János úgy vélekedik, új kultúrpolitika következik, amelynek az alakításából jelentősen ki kell venni a részüket. Az eljövendő, kétéves átmeneti időszakban nagyon fontosnak tartja a rugalmasságot, a helyzet alapos ismeretét, valamint a szereplők állandóságát.

Így tudom, hogy Ön rendszeresen megballgatja a debreceni együttesek hangversenyait, részt vesz a társulati üléseken... Ezek szerint nemcsak a számokra, adatokra kíváncsi, hanem teljes képet akar kapni az együttesek működéséről...

– Így igaz, még a kórus évadnyitó értekezleteire is el szoktam menni. Talállok alkalmat arra is, hogy találkozzam a zenekar szólamvezetőivel, s olyan művészekkel, akik Debrecenben a zenei életet képviselik. Nagyon fontos, hogy az ember ismerje a cívisváros művészeti életének letétemé-

nyeseit, és párbeszédet folytasson velük. Én erre törekszem. Úgy gondolom, hogy egy olyan településen, mint Debrecen, nem feltétlenül csak az önkormányzat által fenntartott együtteseken keresztül lehet gazdag zenei életet kínálni az ott élőknek. Hiszen a városban van az egyetem, ahol már akkreditált szakokon képzik a zenészeket, énekeseket. Így ez a felsőoktatási intézmény is tud koncertekkel szolgálni, de a középiskolák is fontosak, ahol szintén születnek zenei produkciók és kamarakoncertek. A helyi Filharmónia szintén színesíti a választékot. Ez teszi teljessé a

képet, hiszen a Filharmonikus Zenekar és a Kodály Kórus mellett akadnak egyéb, nem városi fenntartású, zenei szervezetek. Úgy vélem, éppen az jelenti a nagy erőt Debrecenben, hogy ezek az intézmények, társulatok egymásra találtak. Mindez igazán ebben a ciklusban következett be. Nyilvánvalóan azért is, mert most jutott mindenki abba a fejlődési szakaszba, amikor fontos volt az egymásra találás. A kezdeményezésemre együttműködési megállapodások is születtek az együttesek között. Ráadásul ezek megvalósulására is igyekszem odafigyelni, mert nem olyan könnyű a művészekkel... Úgy vélem, nemcsak a fenntartói, hanem az emberi kapcsolatok is nagyon fontosak, mert akkor könnyebb az ilyen lépéseket megtenni, s én igyekszem így dolgozni.

Í Négy évvel ezelőtt kezdődött a központosítás, a kórus és a zenekar összevonásával...

– Szervezeti értelemben központosítottnak tűnik a zenei élet, de sokkal inkább az összhang a lényeg. Ezt próbáltuk meg a szervezeti összevonással is segíteni. Ez a harmónia úgy vélem meg is teremtődött, s nemcsak a kórus és az együttes, hanem a zenekar és a színház között is. Nagyon fontos ez egy ilyen városban, mint a miénk, s jól működő rendszernek tartom, hogy az együttes szolgáltatásokat teljesít a teátrumban is.

Elképzelhető – erről Pécssett is szó esett korábban – hogy létrehoznak egy városi zeneigazgatói posztot?

– Pécssett sok minden hamvába holt az utóbbi időszakban... Nálunk kvázi zeneigazgató működik már most is Kocsár Balázs személyében, az általa ellátott munka hasonlít egy városi zeneigazgató feladatához, hiszen a kórus és a zenekar irányítása mellett a színházi tevékenységet is felügyeli. De nincs ilyen státuszunk, és nem is szándékozunk ilyet létrehozni, a következő két évben ugyanis várhatóak változások, s döntenünk kell a folytatásról, arról, mi hogyan működhet tovább. Hiszen az országos finanszírozás, a helyi, önkormányzati feladatok mind-mind

átgondolandóak. Új kultúrpolitika következik, s annak az alakításában nekünk is tevékenyen részt kell vennünk. De ez nem egyik pillanatról a másikra következik be, azonnal nem kezd működni egy új rendszer. Körülbelül kétéves átmeneti időszak következik, s ebben nagyon fontos a rugalmasság, a személyes kapcsolatok, a helyzetismeret és a szereplők állandósága is. Bár nálunk most még tart az átalakulás, hiszen most távozik Herboldy Domonkos igazgató...

■ *Nemsokára kiírják a posztra a pályázatot. Milyen vezetőt szeretnének a kórus és a zenekar élére?*

– Jót. Legalább olyan jót, mint amilyen Herboldy Domonkos volt.

■ *Hogy látja, mennyire tudják majd a művészeti intézményeknél hasznosítani az előadó-művészeti törvény kínálta, új lehetőséget, az adományt?*

– A törvénynek ez az eleme jó. Végre egy adókedvezmény, amit a szocialista kormány bevezetett! Jó lehetőség, és rendes, helyi munkával mindenképpen remekül kihasználható ez a keret. Inkább az a kérdés, hogy mindez mekkora összeget jelent. Sajnos nálunk nem túl nagyot, hiszen a jegyeket nem tehetjük méregdrágává. Ha van már egy ilyen jó színvonalú zenekarunk, egy különleges helyzetű kórusunk, akkor fontos, hogy az általuk létrehozott művészi teljesítmény eljusson az emberekhez. Olyan áron, amelyet még meg tudnak fizetni. Fontos megtalálni az optimális összeget, hiszen azt is érzékeltetnünk kell az árral, hogy mindez pénzbe kerül, és jelentős értéket képvisel... Lényeges az is, hogy minél több néző legyen, mert akkor sok emberhez jut el a művészi teljesítmény. Sok szempontnak kell tehát megfelelni. Egy jó vezető dolga az, hogy folyamatosan figyelje gazdasági értelemben is a szervezet működését, a gazdasági környezetét, s mindig az aktuális helyzethez alkalmazkodjon. Bizonyos értelemben az a lehetőségünk is megvan – akár a törvény módosításával kapcsolatban –, hogy ne csak megfogalmazzuk a véleményünket, hanem adott esetben – egyeztetve azt a terület érintettjeivel –, érvényesítsük is.

■ *Milyen módosításokra gondol?*

– Az a fajta szemlélet, hogy készítenek egy adott méretű dobozt, s abba mindenkinek bele kell férnie, nem jó. Magyarországon nem így alakultak a zenekarok, és óriási

különbségek vannak az együttesek között. Nem lehet ennyire egységesíteni... Ez az uniformizálás végigvonul a törvényen nézőszám tekintetében, a végrehajtási rendelkezésben pedig az oboák számától tekintve, mindenben... Sokkal nagyobb rugalmasságra van szükség. Nem attól jó a törvény, ha minden benne van. Nem a táblázatnak, hanem a dolgoknak kell rendben lenniük, s a való élethez igazodniuk. Ez a próbaidő arra jó, hogy egy ideig, mondjuk őszig, módosítással megváltoztassuk azt, amit kell. A szakma majd elmondja, miben szeretne mást, és az egyeztetéseket nem is bonyolult lefolytatni. S ebben az új kulturális politika szempontjait is figyelembe kell venni...

■ *Mennyire elégedett fenntartóként az együttes és a kórus működésével, s mit vár még?*

– Nem érzem elég rugalmasnak sem a zenekart, sem a kórust abból a szempontból, ahogyan részt vesz a város kulturális életében. Mindezt ugyanis nagyon hagyományos módon teszi. Ragaszkodhatnak a művészszerkezeti voltukhoz az együttesek, s jól is teszik, bár ezt nem veszélyeztetni senki. Úgy hiszem azonban, hogy fontos együttműködni más szervezetekkel, s könnyedebb programokban is részt kell venni, amivel népszerűbbek lehetnek. De ezzel a felvetéssel nem kiüresíteni akarom a művészi teljesítményeket... Akadtak már ilyen jellegű, jó kezdeményezések mindkét együttesnél, s remélem, lesz folytatás.

■ *Korábban is nyilatkozta, hogy több rendkívüli bangversenyre lenne szükség, s azt is említette, soknak találja a koncertjeiken az üres helyeket...*

– Az a helyzet, hogy jó nagy a nézőterünk... A Kölcsey Koncertterem nagyon jó színvonalú, de más a hangulata, mint a Bartók Teremnek, s szerencsére, tényleg jó nagy hely. Az üres székektől nem kell félnünk, mert olyan időszak kell, hogy következzen, amikor mindenképpen fel fog ívelni a kultúra iránti érdeklődés is. Ha a jelenlegi helyzetben, az emberek minimálisabb szinten is, de kíváncsiak a művészetekre, akkor reménykedhetünk, mert az elkövetkezendő években sokkal odafigyelést szintén segítheti. Más kérdés, hogy a publikumot rengeteg impulzus éri. Fontos ezért odafigyelni arra is, hogy legyenek új hallgatóink. Debrecenben az a szerencse, hogy gyakorlatilag az óvodá-

tól a felsőoktatásig, a zene minden szinten megtalálható, s erre a jövőben is nagyon oda kell figyelni. Az ott tanuló és hozzájuk tartozó családtagok elérésére a kórusnak és a zenekarnak is figyelnie kell. Ez ügyben is elindultak a programok, a szülő-, nagyszülő koncert. Nem egy év alatt lesz eredménye, de bízom benne, hogy fokozatosan sikert hoz. Tehát tényleg olyan vezetőre van szükség az együtteseknél, aki ezekre a szempontokra mind-mind odafigyel!

■ *Akkor az összevont intézmény életében nem várhatóak a jövőben gyökeres változások?*

– Ha nem lennénk elégedettek, akkor már megtettük volna azokat a lépéseket, amit kell. Akár üzleti, akár személyi téren. Nagy öröm, hogy például Ella István részt vett az együttes munkájában, s tisztességgel végigdolgozva az időszakát, sokat segített a kórusnak. Az ő munkája elengedhetetlen volt ahhoz, hogy ilyen állapotú legyen az együttes. Reméljük, most tovább tudnak lépni, az új ambiciózus, pályázat útján kiválasztott vezetővel. Kocsár Balázs pedig szolgálta eddig is a várost, s bízom abban, hogy ezután is fogja. Már Debrecenben lakik. Ez nagyon fontos. Hiszen ez azt jelzi, komolyan veszi, hogy a helyi közösség részeként működik a zenekar. Vidnyánszky Attilának is van már háza a városban, ott él a családjával.

■ *Debrecenben az utóbbi években nagyon odafigyelnek a kulturális életre...*

– Mindez tudatos döntés volt, kulturális alapú városfejlesztés zajlik nálunk. Így a megépült infrastruktúrát is ki lehet használni. Az szintén lényeges, hogy más intézményekkel is együttműködjenek a debreceni intézmények. Fellépnek a Margitszigeten, az Operaházban, mert az ország kulturális életében is meg akarják mutatni magukat. Balatonfüreddel szintén sok közös programot hívunk életre. A kollégák részt vesznek az országos szervezetek munkájában, működésében. Az is nagyon fontos, hogyha elkészült egy-egy produkció, akkor azt mutassák meg több helyen. Nem jó, hogy valami csak néhányszor kerül színre, miközben rengeteg munkát fektetnek bele. Túl nagy szakmai, emberi befektetés. Szerencsére mi az együttműködésre, az intézmények munkájának az összehangolására már évek óta figyelünk.

R. Zs.